

Nr. 4(114)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2021. gada 6. aprīlis

GATAVOJOTIES BIBLIOTĒKU FESTIVĀLAM

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

2020. gadā Latvijas Neredzīgo bibliotēka aizsāka vairākas jaunas idejas, kuras jaunajos — pandēmijas laika — apstākļos izrādījās dzīvotspējīgas. Tā piemēram, februārī bibliotēka aizsāka raidījumu ciklu «Kafijas pauze», kas veidots kopā ar sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem. Gada sākumā paspējām izlaist vien trīs epizodes: ar Dzintaru Tilaku, ar Marinu Kosteņecku un ar K. Barona muzeja direktori Rūtu Kārkliņu. Pirmā raidījuma tiešraides laikā pieslēdzās ap 60 unikāliem skatītājiem. Sākumā tas šķiet maz, taču tā kā raidījums pēc tam ir pieejams arhīvā, to skatītāju skaits arvien pieaug.

Šogad mēs darbu turpināsim, tāpēc tieši šis iepriekšējā gada notikums mūsu bibliotēkas dzīvē tika pieteikts Latvijas Bibliotēkāju biedrības izsludinātajā nominācijā «Gada notikums Latvijas bibliotēkās 2020».

Šogad uz nomināciju bija pieteikts 21 notikums, par kuriem līdz 31. martam varēja balsot tikai bibliotēku darbinieki. (Par rezultātiem lasiet nākamajā avīzītes numurā.)

Savukārt *Bibliotēku ideju tirgum*, kas šogad norisināsies attālinātā režīmā *Latvijas Bibliotēku festivāla 2021* ietvaros, bibliotēkas bija aicinātas veidot savu video sižetu vai prezentāciju ar idejām, kas atbilst tēmai

«Darīt neticamo!» un ar kurām bibliotēka vēlas dalīties.

Mūsu bibliotēka dalījās ar trim stāstiem, kas, neskatoties uz grūtībām un sarežģītiem notikumiem pasaulē, 2020. gadā spēja darīt neticamo — pierādīja, ka kultūra nav ierobežojama, jo tā atradis ceļu pie saviem lasītājiem kā strautiņš atrod savu ceļu uz jūru.

Pirmais stāsts bija par aktuālās informācijas pieejamību redzes invalīdiem *kovidlaikā*, kad bibliotekāres dodas uz Strazdumuižas vietējo radiomezglu, lai lasītu noderīgas ziņas no preses izdevumiem.

Otrais stāsts bija par digitālo bibliotēku, kas lasītāju vidū iegūst arvien lielāku popularitāti.

Trešais — bija par mūsu mazajiem lasītājiem, jo nav noslēpums, ka bērni ir kustīgi kā ūdenszāles. Turklāt, ja viņiem jāpaliek mājās, kur attālināti mēģina strādāt vecāki, tad bērni var pārvērsties arī par neprognozējamiem viesuļiem.

Mūsu bibliotēka piedāvāja bērniem latviešu tautas pasakas «Kā lapsa tika pie viltus gudrības» lasījumu ar leļļu teātra elementiem, izmantojot mantiņas, kas atrodas bibliotēkas bērnu stūrīti.

Gatavojoties *Bibliotēku festivālam* un filmējot šo stāstu video rullīti, nonācām pie secinājuma, ka darīt neticamo ir neticami interesanti!

RĒZEKNE IZSLUDINA DZEJAS AKCIJU

Ināra Zeltiņa

Rēzeknes filiālbibliotēkas vadītāja

Visā cilvēces vēsturē dzeja ir bijusi viena no galvenajām domu un jūtu izpausmes formām. Tā apvieno valstis, tautas, kultūras. Tāpēc nav pārsteidzoši, ka 1999. gadā UNESCO nolēma katru gadu 21. martā atzīmēt Pasaules dzejas dienu.

Letonika.lv lasām, ka «dzeja» — Ata Kronvalda darināts jaunvārds, radies no darbības vārda «dziet» ar nozīmi «rasties», «uzziedēt», «celties». Latviešu valodā vārds «dzeja» ir nozīmē tuvs vārdiem «dzeinis, dzija», kas nozīmē no atsevišķām šķiedrām savīts, ritināts pavediens. Dzeju var saistīt arī ar vārdu «dzīt — dziedēt».

Uzziņu un ziņu vietnē *Vikipēdija* minēts, ka par latviešu mākslas dzejas aizsākumu tiek uzskatīts Jura Alunāna 1856. gadā izdots krājums «Dziesmiņas, latviešu valodai pārtulkotas», bet senākais zināmais dzejolis latviski publicēts jau 1631. gadā.

Atzīmējot Pasaules dzejas dienu, UNESCO vērš uzmanību arī uz dzejas vārda apbrīnojamo spēju modināt cilvēkā viņa radošās spējas. Dzeja ir kā vārdu spēle, kurā dzejnieks spēlējas ar vārdiem, lai to radītu. No tā izriet, ka dzejnieks ir «vārdu mākslinieks».

Strādājot bibliotēkā, vērojam, ka dzeju lasītāji lasa retāk nekā prozas grāmatas. Dzejai ir jādod iespēja bagātināt mūsu ikdienu, valodu, izteiksmes veidu un emocionālo dzīvi. Un viens veids, kā to varam darīt, ir pamēģināt uzrakstīt dzejoli pašiem. Kāds teiks – man nav talanta. Taču talants ir tikai neliels procents no sasniegumiem, bet panākumu atslēga ir šo talantu attīstošais darbs. Un cilvēkam bieži vajag pa-

mudinājumu, lai savu talantu apzinātos, piepildītu un attīstītu.

Organizēt bibliotēkā Pasaules dzejas dienai veltītu pasākumu kā ierasts šobrīd neļauj valstī noteiktais ārkārtas stāvoklis un no tā izrietošie ierobežojumi. Pielāgojoties darboties attālināti, Rēzeknes filiālbibliotēka rīko dzejas sacerēšanas akciju «Lai blakus vienmēr drauga plecs!». Šajā pasākumā gribam aicināt piedalīties ne tikai Rēzeknes filiālbibliotēkas, bet visas Latvijas Neredzīgo bibliotēkas — visu filiāļu un bibliotēkas Rīgā lasītājus, kā arī citus akcijas atbalstītājus.

Akcijas mērķis — popularizēt dzeju kā literatūras žanru lasītāju vidū. Gribas piebilst, ka dzejoļu sacerēšana attīsta iztēli, asociatīvo domāšanu, koncentrēšanās spēju, uzmanības noturēšanu, attīsta prasmi daudzveidīgi pašizpausties, pilnveido literāro vārdu krājumu. Radošā rakstīšana sekme intelektuālo attīstību, un tā ir arī sava veida psihoterapija.

Kā norāda interneta resurss zinatnieks.lv, dzejoļu rakstīšana sākas ar treniņu. Jo vairāk mēģina, jo labāk sanāk. Dzejolis var sākties ar vienu rindiņu vai divām, kas šķietami nākušas no nekurienes, vai arī ar ideju, kas radusies iztēlē. Iesaka iedvesmoties no apkārtnes un apkārtējiem cilvēkiem, piemēram, šoreiz no saviem draugiem.

Kāpēc tēma «Lai blakus vienmēr drauga plecs!»? Mēs katrs zinām, kas ir draudzība. Tā ir liela vērtība un tai ir liela nozīme mūsu dzīvē. Pavadot laiku ar draugiem, mēs socializējamies, piepildām ikdienu ar sarunām, atbalstu un rūpēm. Draugi uzlabo mūsu dzīves kvalitāti. Draudzība padara mūsu dzīvi pilnīgāku. Tajā mēs meklējam uzticību, izpratni, godīgumu un atbalstu, un

sniedzam to pašu saviem draugiem. Parasti, runājot par draugiem, mēs domājam cilvēku, bet kādam vistuvākais draugs iespējams ir mājdzīvnieks, piemēram, sunspavadonis, vēl kādam — istabas augš vai ābele dārzā, citam — grāmata vai dienasgrāmata, kurai uzticēt visas slēptākās domas un noslēpumus. Angļu filozofs Frānsiss Bēkons atzīmējis, «ka draudzība divkāršo priekus un uz pusi samazina bēdas», bet Ernests Hemingvejs teicis: «Neviens draugs nav uzticamāks par grāmatu».

Jau veselu gadu dzīvojam kopā ar *COVID*. Un diemžēl šis ceļš vēl nav noiets, tas turpinās. Šī pandēmija ir izaicinājums ikvienam. Tā rada arī nepārtrauktu iekšēju spriedzi. Un tieši šajā laikā drauga plecam ir ļoti būtiska nozīme.

Dzejas rakstīšana var sākties arī ar dzejas lasīšanu. Pirms ķeramies pie sava dzejola sacerēšanas, ir vērts doties uz bibliotēku un paskatīties, kādi mēdz būt

dzejoļi, pavērot, kā tie uzbūvēti un kā tie skan. Palīgā var nākt dzejas grāmatas gan parastā drukā, gan Braila rakstā, gan audio formātā.

Akcija «Lai blakus vienmēr drauga plecs!» sākās 21. martā, Pasaules dzejas dienā, un ilgs 2 mēnešus, līdz 21. maijam. Aicinām visus, kas nav vienaldzīgi pret dzeju, piedalīties, sacerēt savu dzejoli par šo akcijas tēmu un iesūtīt uz e-pasta adresi rezekne@neredzigobiblioteka.lv vai atsūtīt pa pastu LNerB Rēzeknes filiālbibliotēkai, Bukmuižas ielā 20, Rēzeknē, LV-4601, vai iesniegt savā bibliotēkā klātienē. Dzejoļi var būt gan latviešu, gan krievu valodā, uzrakstīti parastā drukā vai ar roku rakstīti Braila rakstā. Ja nav iespējas uzrakstīt, var būt arī ierunāti audio failā, galvenais, lai visi interesenti var piedalīties.

Darīsim dzīvi radošāku, gaišāku, ar dzejas sajūtām bagātāku! Un neaizmirsīsim, ka mūsu bibliotēkās ir daudz iedvesmojošu dzejas grāmatu.

IESKATS GRĀMATĀ

KRISTĪNES CEĻŠ

Herma Cīrule

Braila raksta nodaļas maketētāja

Pie Braila raksta grāmatu lasītājiem nonācis Nellas no Krotas (īstajā vārdā Ilga Liepiņa) romāns «Kumeļu sauks Delveris» (3 sējumos), kas ir turpinājums Rūdolfā Blaumaņa novelei «Purva bridējs».

Neesmu turpinājumu piekritēja, taču šo darbu lasīju ar interesi. Pati autore saka: «*Es domāju, Blaumanis tikai priecātos par iespēju saviem varoņiem dzīvot vēlreiz. Rakstnieka jubilejas gadā tas ir mans mazais pieminēklis autoram.*»

Domāju, ka daudzi no jums ir lasījuši vismaz vienu no Rūdolfā Blaumaņa darbiem:

stāstu «Purva bridējs» vai lugu «Ugunī». Taču, ja nu tomēr ne vai ļoti sen, īsumā pastāstīšu par stāstu «Purva bridējs».

Tas ir mīlasstāsts starp Alaines muižas istabas meitu Kristīni un staļļa puisī Edgaru. Bērnībā auguši kaimiņos, gājuši kopā skolā, turpat vien viens otru dienā satikuši un nekādas īpašas jūtas nav veidojušās. Uz vairākiem gadiem Edgars atstāj Alaini, lai dotos pie krusttēva «poļos», bet kad atgriežas, viņa sejā var redzēt kaislību un traukulīgas dzīves atstātas pēdas. Tomēr viņš ir stalts un glīts puisis un daudzas met acis uz viņu. Var tikai brīnīties, kas notiek ar cilvēkiem, kad viņi iemīlas un kur paliek skaidrais prāts. Kristīne iemīl viņu tieši tādu —

trakuli, karstgalvi, lepnu un lielīgu, ātru dusmās, kas nelaiž garām ne pudeli, ne svešus brunčus. Edgars nav jauns, taču kaislības ir daudz stiprākas par viņu... Kristīnes mīlestība ir spēcīga, taču viņa atsakās precēties ar Edgaru, jo apzinās, ka tas ne pie kā laba novedīs. Edgars iemīl Kristīni tik ļoti un vēlas apprecēt, ka dod solījumu mainīties. Kristīne notic, ka spēs izmainīt Edgaru. Kādu laiku viņam izdodas noturēties, jo no sirds cenšas un tic, ka spēs, līdz mirklim, kad pudeles brāļi sulainis un kučieris, kurus viņš uzskata par saviem draugiem, viņu pavedina. Viss atsākas ar vienu nelielu glāzīti, ar runām par muižā pieņemto nepieejamo jauno ķēkšu Minnu un viss aiziet lavīnveidīgi. Viņš atkal ir palklapis un atpakaļceļa vairs nav. Kristīne nav gatava piedot bezgalīgi.

«Ķezberu» māju saimniekam Akmentiņam sen patīk Kristīne, taču šīs jūtas ir vienpusējas. Bagātu māju saimnieks, inteligents, patīkams cilvēks, ar viņu Kristīne būtu kā aizvējā... Redzot Edgaru kopā ar Minnu, redzot, ka viņš pārkāpis solījumu nedzert, viņa piekrīt laulībām ar Akmentiņu, kaut arī viņu nemīl.

Redzot Kristīni baznīcā kāzu tērpā, Edgars izmisumā nolemj vēl pēdējoreiz runāt ar Kristīni. Viņš saka vārdus, kuros Kristīne redz patiesību: ka viņai būs jādomā par savu vīru, bet viņa domās par Edgaru. Un vai viņa būs laimīga, kad redzēs viņu pavisam no ceļa nogājušu: «Un tad tu dzirdēsi, kāds es būšu palicis,» Edgars runāja

drebošā balsī. «Es esmu slikts cilvēks, es tev darītu raizes, bet es tevi mīlotu... mīlotu... un tu mani tā vadītu, ka es pavisam nenokļūtu.»

Blaumanis Kristīnes mutē liek vārdus: «Es nolieku savas vieglās dienas...», dodot iespēju iztēloties mums pašiem Kristīnes un Edgara turpmāko dzīvi.

Man nerodas nekādas ilūzijas par laimīgu laulību un, šķiet, arī Kristīnei ne. Taču viņa prāta vietā izvēlas jūtas.

Kaut mana izvēle krīt uz Akmentiņu, tomēr jāatzīst: dzīvot bez mīlestības arī nevar. Var ar gadiem kaut kā pielāgoties, taču par laimi to grūti nosaukt.

Reizēm aizdomājos par mūsdienu «kristīnēm». Kas tas ir, kas trenc mesties ugunī? Vīrietis, nespējot ar sevi tikt galā, uzkrauj sevi ar visām nastām sievietes pleciem, sak' esi stipra, nes mani, paraud, drusku sevi pavaino ar piebildi «ko nu es tāds vājš, es jau tur neko nevaru darīt», drusku pasola kaut ko un sieviete, nesdama sevī arī mātišķas jūtas pažēlo, domā, ka viņa būs vienīgā glābēja, kura varēs visu mainīt. Es tam neticu. Un kad vīrs sāk sist sievu un varbūt arī bērnus, ir jau par vēlu. Reizēm, no sirds gribot visu pārtraukt, tas nav iespējams un no šīm attiecībām palikušas tikai ciešanas un bailes. Tomēr katra nākamā «kristīne» atkal notic...

Tas bija par «Purva bridēju». Nākošajā «Bazūnes» numurā vairāk pievērsīšos Nelles no Krotas romānam «Kumeļu sauks Delveris». Bet pagaidām pārlasiet šo darbu.

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīze**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā Jaunieguvumi

Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.